

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 2017
Tarih: 29.09.2010

10/920

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de anadilde eğitim alamayan vatandaşların karşılaştıkları sorunların araştırılarak ortaya konması, tek dilde eğitim yapılmasının birçok dilin yok olmasına olan etkisi ve çocuklar üzerinde pedagojik etkilerinin araştırılması ve anadilde eğitim yapan ülkelerdeki modeller incelenerek anadilde eğitim modellerinin oluşturulabilmesi için bir meclis araştırma komisyonu açılması amacıyla Anayasanın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz. 29.09.2010

1-SEBAHAT TUNCEL	İSTANBUL
2-SELAHATTİN DEMİRTAŞ	DİYARBAKIR
3-GÜLTAN KIŞANAK	DİYARBAKIR
4-AYLA AKAT ATA	BATMAN
5-BENGİ YILDIZ	BATMAN
6-AKIN BİRDAL	DİYARBAKIR
7-EMİNE AYNA	MARDİN
8-FATMA KURTULAN	VAN
9-HASİP KAPLAN	ŞIRNAK
10-HAMİT GEYLANİ	HAKKARİ
11-İBRAHİM BİNİCİ	ŞANLIURFA
12-M. NURİ YAMAN	MUŞ
13-MEHMET NEZİR KARABAŞ	BİTLİS
14-MEHMET UFUK URAS	İSTANBUL
15-OSMAN ÖZÇELİK	SİİRT
16-ÖZDAL ÜÇER	VAN
17-PERVİN BULDAN	İĞDIR
18-SEVAHİR BAYINDIR	ŞIRNAK
19-SIRRI SAKIK	MUŞ
20-ŞERAFETTİN HALİS	TUNCELİ

GEREKÇE

Dil, insanlar arasındaki anlaşma ve iletişimin en önemli aracıdır. Anadil ise, çocuğun başta ailesi olmak üzere çevresi ile bilinçli bir öğrenim süreci olmadan edindiği dildir. Topluluk kültürünün yaşatılması ve sonraki kuşaklara aktarılması açısından yazılı dil çok önemlidir. Bu nedenle günümüzde çok kültürlülüğün esas alındığı, evrensel ilkelerle kimliklerin ve aynı devlet içersinde yaşayan halkların dillerinin zenginlik sayıldığı bir dönemde, pek çok ülke çok dillilik üzerinde durmaktadır. Evrensel bir hak olarak anadilde eğitime Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesi ve Çocuk Hakları Bildirgesinde vurgu yapılmaktadır.

Türkiye, çok kültürlü ve kimlikli bir ülke olarak anadilde eğitim konusunda özenle durması gerekmektedir. Anadilde eğitim, Türkiye’de 30 yıldır devam eden Kürt sorunu ve çözümü konusunda yoğun olarak tartışılmaya başlanmıştır. Kürt halkının talep ettiği anadilde eğitim, 30 yıldır devam eden savaşın sonlandırılması ve toplumsal barışın inşa edilmesi açısından da pozitif katkı sunacaktır. Türkiye’de halkların ait hissetme duygusunun da oluşturulabilmesi açısından da önemlidir. Uluslararası pek çok sözleşme anadilde eğitime vurgu yapmaktadır. Türkiye’nin de taraf olduğu 26.06.1945 tarihli Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin 1. Madde’sinde taraf devletin farklı kültür ve kimliklerin haklarının korunmasından sorumlu olduğu ifade edilmektedir. Diğer yandan Türkiye taraf olduğu BM Çocuk Hakları sözleşmesinin anadilde eğitim ve iletişim haklarıyla ilgili 17, 29 ve 30. Maddelerine çekince koymuştur. 17. madde “Kitle iletişim araçlarını, azınlık grubu veya bir yerli ahalیه mensup çocukların dil gereksinimlerine özel önem göstermeleri konusunda teşvik edilmesi”, 29. madde eğitimin “çocuğun ana-babasına, kültürel kimliğine, dil ve değerlerine, çocuğun yaşadığı veya geldiği menşе ülkenin ulusal değerlerine ve kendisinininkinden farklı uygarlıklara saygısının geliştirilmesi.” ve 30. madde “Soya, dine ya da dile dayalı azınlıkların ya da yerli halkların var olduğu devletlerde, böyle bir azınlığа mensup olan ya da yerli halktan olan çocuk, ait olduğu azınlık topluluğunun diğer üyeleri ile birlikte kendi kültüründen yararlanma, kendi dinine inanma ve uygulama ve kendi dilini kullanma hakkından yoksun bırakılamaz” demektedir.

Dil ile zihinsel gelişim arasında sıkı bir paralellik olduğu uzmanların görüşleri çerçevesinde ifade edilmektedir. Çocuk okula başladığında anadili dışında farklı bir dile dayalı eğitim onun gelişimini alt-üst ederek bocalamasına, çevreye küsmesine, kendini önemsemeyip kendinden kaçmasına neden olur. Dolayısıyla başarısızlık kaçınılmazdır. Türkiye’de anadilinden farklı bir dilde eğitim almak zorunda kalan pek çok çocuk yaşadığı psikolojik sorunlardan dolayı engelli okullarına gitmek zorunda bırakılmaktadır. Anadilde eğitimi ve çift dilli eğitim modelinin oluşturulması için pedagojik çözümler bulunabileceğini belirten Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Başkanı Prof. Fatma Gök, sorunun pedagojik açıdan ele alınmasının öncelikli olması gerektiğini vurgulamaktadır. Eğitim-Sen, anadilde eğitim sorununun, özellikle eğitimin ilk kademelerinde büyük problemlere yol açtığına dikkat çekmektedir. Eğitim-Sen’in 2010 Anadili Araştırmasında Türkiye’de çok dilliliğin yok olma tehdidi altında olduğu ortaya çıkmıştır. Anadil kullanımında her kuşakta %27 oranında azalma olmuştur. Diğer yandan araştırmada, çift dilliliğin mümkün olduğunu gösteren verilerde, kişilerin aileleriyle ve çocuklarıyla iki dilli birlikte kullanarak iletişim kurdukları ortaya çıkmaktadır. Yine araştırmanın bir diğer önemli bulgusu da araştırmaya katılanların %69’u anadilde konuşma, eğitim görme ve anadili geliştirmeyi en doğal hak olarak görmektedir. %48’i ise anadilde eğitime olumlu baktığını belirtmektedir. Bu nedenle Türkiye’nin çok kültürlü yapısı göz önünde bulundurularak, anadilinde eğitim yapamayan kişilerin karşılaştıkları sorunların ve tek dilde eğitimin etkilerinin araştırılması, çok dilli eğitimin olduğu ülkeler incelenerek pedagojik çözümlerin ortaya konması amacıyla bir Meclis araştırma komisyonunun kurulmasını önermekteyiz.